

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus:

Mráz tentokrát přichází z IMF

Jiří Weigl:

O „dětské nemoci pravičáctví“

20 let eura v Obecním domě

Francouzi a Němci – podivné partnerství

Otázka IVK:

Je 15. březen 1939 téma i pro dnešek?

Ladislav Jakl:

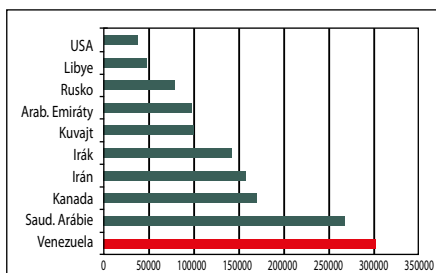
Proč zrovna Venezuela?

Recenze:

D. Murray – Podivná smrt Evropy

ÚNOROVÝ GRAF IVK

Světové zásoby ropy (v milionech barelů)

Pramen: US Energy Information Administration (data 2017)

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29

160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz

www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause

Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 28. 2. 2019

Mráz tentokrát přichází z IMF*

Václav Klaus

V komunistické éře jsme byli zvyklí říkat, že „mráz přichází z Kremlu“ (aspoň tak kdysi nazval svou známou knihu Zdeněk Mlynář), ale časy se mění. Dnes sice z Východu údajně přicházejí agenti s novičokem a Huawei, ale žádnou ideologii a žádné ideje nám nepřináší. Ideologie a ideje dnes už přicházejí výlučně ze Západu.

*Dnes sice z Východu údajně
přicházejí agenti s novičokem
a Huawei, ale žádnou ideologii
a žádné ideje nám nepřináší.*

*Ideologie a ideje dnes už přicházejí
výlučně ze Západu.*

Intenzivně se v jiných textech zabýváme kritikou importu ideologie liberální demokracie (viz náš text Obrana demokracie před liberální demokracií, Newsletter plus, IVK, Praha, červen 2018), ale víme, že i v ekonomické oblasti státní intervencionismus a potlačování volného trhu přicházejí ze Západu. Náš ekonomický systém nemá s volným trhem nic společného. Je to regulovaná ekonomika s obrovským rozsahem státní intervence všeho druhu. Autonomie ekonomického systému byla opět výrazně potlačena, v mnohém se to podobá dominanci politiky nad ekonomikou v komunistické éře.

*Aktivistické projekty státního
intervencionismu se rodí jako houby
po dešti.*

Aktivistické projekty státního intervencionismu se rodí jako houby po dešti. V poslední době nejen v Evropě, ale i v Americe. Jakkoli jsme dlouho byli fanoušky brettonwoodských institucí (Mezinárodního měnového fondu a Světové banky), už dávno jsme na ně zanevěřili. Nejvýrazněji to zaznělo v mém projevu na Rhodském fóru v roce 2015 „Future of International Development Institutions – Can Their Failures

*Publikováno 15. února v MF Dnes.

Be Even Bigger?“ (viz www.klaus.cz/clanky/3815). Teď nám Mezinárodní měnový fond nabízí další dáreček, který je aktivistickým projektem par excellence.

*Dvojice pracovníků IMF R. Agarwal
a S. Krogstrup (Ind a Dánka)
přicházejí s radikálním návrhem,
za každou cenu chtějí vytvořit prostor
pro aktivistické „manévrování“
měnovými veličinami.*

Dvojice pracovníků IMF R. Agarwal a S. Krogstrup (Ind a Dánka) přicházejí s radikálním návrhem, jak učinit měnovou politiku centrálních bank efektivní. Svůj aktivismus prozrazují jedním z mezinadpisů svého textu na oficiálním IFM blogu „No room to

EDITORIAL

V první části Newsletteru přinášíme komentář Václava Klause k dalšímu z návrhů na omezení hotových peněz, který tentokrát zazněl z Mezinárodního měnového fondu. O českém pravcovém dogmatismu ve svém textu, pro nějž byla mimo jiné impulsem veřejná diskuse vzbuzená poslancekým návrhem Václava Klause mladšího na zákaz mazání komentářů na sociálních sítích píše Jiří Weigl.

V anketní otázce měsíce se v předvečer osmdesátého výročí okupace Československa německou armádou 15. března 1939 respondentů ptáme, zda je „15. březen“ tématem i pro dnešek. My si myslíme, že ano.

Ladislav Jakl se ve svém komentáři k Venezuelské krizi ptá proč právě ona, proč se právě tato jihoamerická země stala celosvětovým politickým a mediálním tématem prvního řádu neúměrně jejímu významu i tamnímu dění. Ke stejnému tématu odkazuje aktuální i „graf měsíce“.

V závěru tohoto čísla si pak přečtete recenzi Jiřího Weigla na české vydání evropského bestselleru Douglase Murrayho *Podivná smrt Evropy*. Co Murray přehlíží? A co nám v jeho knize chybí?

Inspirativní četbu.

Filip Šebesta

maneuver“. Je to opak koncepcí Miltona Friedmana, k němuž se stále hlásím. Za každou cenu chtějí vytvořit prostor pro aktivistické „manévrování“ měnovými veličinami. Jsou smutní z toho, že mimořádně nízké úrokové sazby od krize let 2008–2009 neumožňují žádný výrazný pokles těchto sazeb, a tím i rozhodnou aktivitu centrálních bank. Vycházejí z teze, že historicky bylo při vážných recesích třeba snížit úrokové sazby o 3–6 %. To podle nich mohou dnes udělat jen tři země OECD – Turecko, Mexiko a Island. Jinde to udělat nejde.

Přicházejí s revolučním návrhem. Ten je založen na myšlence rozdělit v jednotlivých zemích měnovou bázi na dvě separátní domácí měny – hotovost a elektronické (bankovní) peníze.

Proto si keynesiánští aktivisté zoufají. Chtěli by zrušit existenci hotových peněz, protože – pokud by byly všechny peníze na bankovních účtech – s úrokovými sazbami by se dalo leccos dělat, jít i výrazně

do minusu. Existuje-li cash, hotovost, vysoce záporné úrokové sazby by vedly k přesunu veškerých peněz z bankovních účtů do formy hotovosti. To si aktivističtí centrální bankéři nemohou přát. To by jejich roli v ekonomice výrazně snížilo. Jsou si ale vědomi toho, že se jim zcela zrušit hotové peníze rychle nepodaří.

Proto přicházejí s jiným revolučním návrhem. Ten je založen na myšlence rozdělit v jednotlivých zemích měnovou bázi na dvě separátní domácí měny – hotovost a elektronické (bankovní) peníze. Záměrem této myšlenky je získat vedle úrokové míry další nástroj centrálních bank, kterým by byla tzv. konverzní míra (the conversion rate) mezi těmito dvěma typy peněz. Centrální banky by v takovém případě mohly manipulovat nejen s úrokovými sazbami, ale i s onou konverzní (možná také přepočítávací) mírou. Kdyby měla hodnota 0,9, znamenalo by to, že by majitel úsporného vkladu v bance za svých 100 korun (na účtu) dostal jen 90 korun (v hotovosti). Hotovosti by tím byly výrazně znehodnoceny a nevyplatilo by se držet peníze v této formě. Takto zkonstruovaný duální měnový

system by mohl úrokovým sazbám vrátit jejich – hypotetickou – regulační roli.

Je to aktivistický projekt, jak „tlačit“ majitele peněz, aby se chovali podle toho, jak centrální banka mává svou taktovkou. Je to naprosto nepřijatelné. Je to další krok k omezení lidské svobody.

Tento návrh má jistě mnoho detailů k dořešení, ale jeho základní omyl a tragédie je naprosto evidentní. Je to aktivistický projekt, jak „tlačit“ majitele peněz, aby se chovali podle toho, jak centrální banka mává svou taktovkou. Je to naprosto nepřijatelné. Je to další krok k omezení lidské svobody.

Je půvabné, že i tak velký kritik detailů evropského měnového systému, ale zároveň velký obhájce jeho podstaty, německý profesor H. W. Sinn, ve své poznámce k tomuto nápadu říká, že pokud by toto Evropská centrální banka zavedla, byl by to důvod, aby Německo vystoupilo z eurozóny. Ještě, že v ní nejsme. ■

O „dětské nemoci pravičáctví“ v našich veřejných debatách

Jiří Weigl

Každá ideologie, ať z levé či pravé části politického spektra, se musí potýkat a vyrovnávat s planým radikalismem a slepým dogmatismem části svých vyznavačů, kteří své většinou mělké ideové přesvědčení nakonec přemění na pseudonáboženskou víru v posvátná dogmata věrouky a myšlenky klasiků, které jim brání vnímat realitu. Jsou posedlí snahou hledat věroučné úchytky a hereze a jejich zaslepený boj za ideologickou čistotu hrozí zavést praktickou politiku do slepých uliček a fatálně ji zdiskreditovat v očích občanů.

Historie nám dává mnoho případů levičáckého dogmatismu, který diskreditoval svou iracionalitou levicovou politiku celého dvacátého století a působí devastující škody i dnes. Málo však hovoříme o tom, že i na pravé straně politického spektra neméně silně kvete „dětská nemoc pravičáctví“.

Stačí si připomenout několik ilustrativních případů a škody, které zaslepený dogmatismus páchal a páchá v naší nedávné historii i současnosti.

K prvnímu příkladu je třeba se vrátit do počátků naší transformace v devadesátých letech, kdy levice byla stále ještě

zdiskreditována a vlivově zdecimována dědictvím svrženého komunistického režimu. Kyvadlo dějin se prudce vychýlilo doprava a veřejný prostor byl náhle plný tisíců nadšených konvertitů víry ve svobodný trh a kapitalismus. Někteří lidé, kteří se teprve před krátkou dobou dozvěděli něco o pravicových politických teoriích,

Historie nám dává mnoho případů levičáckého dogmatismu, který diskreditoval svou iracionalitou levicovou politiku celého dvacátého století a působí devastující škody i dnes. Málo však hovoříme o tom, že i na pravé straně politického spektra neméně silně kvete „dětská nemoc pravičáctví“.

monetarismu, teoriích vlastnických práv a veřejné volby atd. začali mít najednou pocit, že se stali vlastníky neomylného receptu na svobodu a prosperitu. Postupně se změnili v dogmatické radikály, jimž nestačila ani rychlá a radikální společenská a ekonomická transformace, jak ji realizoval Václav Klaus. Ten se v této době stal obětí velmi hlasité kritiky údajně „zprava“. Salónní dogmatictí pravičáci v politice i médiích volali po maximálním „utahování opasků“, po okamžité privatizaci všeho všude atd.

Nejnámější invektivou, která byla Václavu Klausovi předhazována, byl tzv. bankovní socialismus. Kvazipravicoví radikálové volali po okamžité privatizaci bank zahraničního kapitálu, nechápající, že veškerá česká privatizace stojí v zemi bez úspor a domácího kapitálu nutně na bankovních úvěrech a že banky mohou být pouze tak zdravé, jako jsou jejich klienti. Vyslyšet jejich požadavky by znamenalo zastavit celou systémovou privatizaci české ekonomiky, protože finanční ústavy v rukou zahraničního kapitálu by rozhodně neměly zájem účastnit se bezprecedentního experimentu privatizace celého hospodářství. Privatizace bankovního sektoru musela z tohoto důvodu být až poslední v řadě a bylo zjevné, že se nemůže obejít bez oddlužení a sanace bank státem.

Radikálové hovořili o „bankovním socialismu“ a šířili mylnou představu, že správná kapitalistická banka se pozná podle toho, že posílá klienty v problémech do bankrotu, zatímco české banky s tím prý na údajný nátlak vlády otálely. Absolutně nechápali fungování finančních institucí, kde návrh na bankrot je ze strany věřitele až poslední krok a příznání vlastního neúspěchu, za které se platí odpisem nedobytných pohledávek na úkor zisku. Banky se vždy nejprve snaží půjčené peníze zachránit, pracují s klienty a iniciují nápravná opatření ve snaze bankrotu předejít. Se socialismem to nemá nic společného a žádná vláda je k tomu nutit nemusí. ▶

Dogmatici toužící po vlně bankrotů jako očištné metamorfóze, z níž se zrodí onen mytický čistý kapitalismus, nechápali, že neřízené bankroty velkých podniků, po nichž volali, a z nich plynoucí masová nezaměstnanost, hrozily zničit křehký společenský konsensus a podporu tržních reforem vůbec. Neuspěli, ale přesto dodnes šíří své bludy a pokroucený obraz nedávné minulosti.

Dalším příkladem „dětské nemoci pravičáctví“ byla snaha samozvaných pravických liberálů vše bez rozmyslu dogmaticky privatizovat, pokud možno zahraničnímu kapitálu. Šlo například o síťová odvětví – rozvody elektřiny, plynu a vody. Odmítali odlišit, že jde o svou podstatou přirozené monopoly a že soukromý monopol je pro veřejnost daleko nebezpečnější než monopol veřejný. Ve svém nátlaku byli podporováni lobbyisty západních společností, které se těšily na monopolní rentu. Nikdy si nepoložili otázku, co nám zahraniční investor má v těchto specifických oborech přinést navíc, z jakých důvodů ho preferujeme. Dnes po letech můžeme zhodnotit výsledky – bezmocní spotřebitelé v rukou lokálních monopolů, vysoké ceny, regulátoři v rozkladu, zanedbané sítě a masivní odliv zdrojů do zahraničí.

Radikálové hovořili o „bankovním socialismu“ a šířili mylnou představu, že správná kapitalistická banka se pozná podle toho, že posílá klienty v problémech do bankrotu, zatímco české banky s tím prý na údajný nátlak vlády otálely.

Podobný spor s pravověrnými „pravicevými“ svazáky se odehrál před lety kolem liberalizace nájemného. Do omrzení nás rychlokvašení tržní fundamentalisté školili, že uvolnění nájmu mávnutím proutku vyřeší bytové problémy, všichni se přestěhují podle svých finančních možností a bytový problém z naší země po více než půlstoletí zmizí. Kdo varoval před nezamýšlenými dopady nepromyšlené deregulace, byl označen za kryptosocialistu. Dogmatiky nezajímala realita, odmítali brát v úvahu objektivně existující okolnosti, které budou efekt deregulace deformovat. Nechtěli vidět, že vedle zájmu na získání bydlení, jsou ve společnosti i silné zájmy těch, kteří již bydlí, kteří dávají před novou výstavbou přednost ochraně životního prostředí, zeleně, jsou proti zahušťování měst a zabírání zemědělské půdy. Nebrali v úvahu, že na municipální úrovni rozhodují zástupci těchto lidí. Neodhadli, že se nová výstavba dramaticky byrokraticky zkomplikuje a zpomalí. Nechtěli vidět, že pro desetitisíce seniorů je stěhování životní trauma a že nemají kam odejít.

Dnes vidíme realitu – do nebes rostoucí ceny bydlení, byrokratické zastavení bytové

výstavby, absolutní nedostatek dostupného bydlení na trhu, tragická sociální situace seniorů ve velkých městech v důsledku eskalace nájemného atd. Nikdo z těch, kdo s takovou suverenitou kázali o spásonosné deregulaci nájemného, si však popel na hlavu nesype.

Absolutně nechápali fungování finančních institucí, kde návrh na bankrot je ze strany věřitele až poslední krok a přiznání vlastního neúspěchu, za které se platí odpisem nedobytných pohledávek na úkor zisku.

Že však „dětská nemoc pravičáctví“ nebyla omezena pouze na transformační dobu, nám ukazují i současné spory. Tak například v oblasti migrace dospěli fundamentalističtí libertariáni k názoru, že svoboda stěhování patří k základním lidským právům, že hranice jsou nástroj útlaku jednotlivce ze strany státu, a proto by nemělo být masové migraci nijak bráněno, ale každý by měl mít právo usadit se, kde chce. Tato „pravice“ tak opsala kruh a dostala se na totožnou platformu s radikální levicí. Realita tyto spekulativní dogmatiky vůbec nezajímá – hlavně však je vůbec nezajímají lidé, o jejichž svobodě tak plamenně hovoří. Jinak by totiž museli zjistit, že lidé, kteří do Evropy masově migrují, o žádné svobodě a lidských právech vůbec nic netuší. Mají většinou svou jednoduchou představu o řádu světa z tradiční společnosti, odkud přicházejí. Představu, která je libertariánským představám zcela cizí. Zrušení hranic mezi státy bude v takovém případě znamenat bohužel vznik hranic a no-go zón uvnitř států, jak už můžeme pozorovat na západ od nás. Dogmatiky však nelze přesvědčit.

Konečně poslední příklad se týká fenoménu cenzury, která byla dnešním mainstreamem oprášena a po exaltovaných hysterických seancích o naší nehynoucí oddanosti svobodě slova (Je suis Charlie aj.) znovu vytržena z instrumentária totalitních režimů.

Že však „dětská nemoc pravičáctví“ nebyla omezena pouze na transformační dobu, nám ukazují i současné spory.

Dnes je cenzura a mazání politicky nepohodlných názorů ze sociálních sítí vynášena do nebe jako nezbytná obrana liberální demokracie před fake news, ruskou hybridní válkou atd. Tato děsivá praxe, která nás vrací do dob totality, se stala předmětem kritiky a snahy obnovení cenzury legislativně bránit. U nás se do boje proti zavádění cenzury pustil poslanec Václav

Klaus ml. a svým legislativním návrhem strhl na problém pozornost a vyvolal veřejnou diskusi.

A v této chvíli přicházejí na scénu „pravicevými“ obránci soukromého vlastnictví, kteří nacházejí pro zavedení cenzury pochopení, protože nikdo nemůže přece omezit kroky soukromého provozovatele a vlastníka sociální sítě mazat politicky nepohodlné příspěvky. Trestat takový krok by prý bylo narušením posvátného soukromého vlastnictví. Politická diskriminace na sociálních sítích, která dříve či později dopadne i na ně samotné, jim zjevně nevádí.

Argument o potřebě chránit práva soukromého majitele sociální sítě je evidentně falešný, protože k mazání nepohodlných příspěvků nedochází z jeho vlastního rozhodnutí, ale pod nátlakem vlád velmocí, které se cítí ohroženy v důsledku rostoucí nespokojenosti široké veřejnosti. Mazání nepohodlných politických příspěvků není proto ze strany komerčních provozovatelů dobrovolné. Jejich vlastnická práva byla dávno omezena ze strany státní moci, a to na úkor základního principu politické demokracie – svobody slova.

Politický komentář IVK č. 62, publikováno 14. února 2019.

PŘIPRAVUJEME

Václav Klaus

stále na cestách

originální postřehy
z návštěv blízkých
i dalekých zemí

Nakladatelství Mladá fronta
ve spolupráci
s Institutem Václava Klause
vydá na jaře 2019
čtvrtou knihu z volné řady
čtenářsky úspěšných
cestovatelských zápisků
prezidenta Václava Klause
pod názvem
Václav Klaus stále na cestách.

OTÁZKA IVK

Je 15. březen 1939 téma i pro dnešek?

Jiří Weigl
výkonný ředitel IVK

Je evidentní skutečností, že v aktuálním pohledu na historii dominuje obvykle současnost. Velká a slavná či naopak smutná a tragická výročí si většinou připomínáme prizmatem dneška, jeho priorit, konfliktů a sporů. Historické události si přizpůsobujeme současným potřebám – připomínáme je a oslavujeme, můžeme-li je využít k podpoře dnešních zájmů a potřeb, nebo je zamlčujeme, zaháváme, opomíjíme a záměrně ignorujeme, pokud se do krámu současných zájmů a potřeb nehodí a překroutit je je obtížné. Tak tomu

bývá vždycky, byť máme všichni dostatečnou zkušenost, jak je to praxe odporaná a málokdy důstojná. Pro historickou paměť i páteř národa by určitě stálo za to bojovat za minimalizaci manipulace s historií.

V posledních sto letech byla naše země dvakrát okupována cizími vojsky a dvě kulatá výročí se ocitají docela blízko sebe – 50 let od invaze sovětských vojsk 21. srpna 1968 a 80 let od německé okupace 15. března 1939. Vzpomínání na srpnové výročí veřejný prostor nedávno téměř zahltilo, přestože Sovětský svaz dávno zanikl a Rusko bylo odsunuto daleko na východ. Přesto Rusové v mainstreamově prosazovaném vnímání historie dál nesou kolektivní historickou vinu za Brežněvův zločin. Asi i proto, že se netváří, že s vlastní historií nemají nic společného.

Blíží se výročí 15. března 1939 a zde je situace překérnější. Německo je znovu evropský hegemon a náš největší hospodářský partner s rozhodujícím politickým vlivem. Můžeme, máme či smíme 15. březen v této situaci vůbec připomínat? Dočkáme se ostudného vykalkulovaného a nestatečného upozadění historické tragédie, již začala největší kalvárie našeho národa v celých jeho dějinách? Myslím, že bychom se neměli krčit a bát se. Dnešní Německo se rozešlo se svou nacistickou minulostí tak „důkladně“, že se jej vlastní historie a její zločiny jakoby vůbec netýkají a klidně dává lekce ostatním z antifašismu.

Co nám tedy říká dnes 15. březen 1939? O nás, o sousedech, o velmocech, o Evropě. Jaké poučení a inspiraci si z něj vzít pro naši dobu? O tom doufáme, že budou odpovědi na naši anketní otázku.

* * *

Jaroslav Kubera
předseda Senátu

15. březen je nepochybně traumatem českých dějin. Ideály masarykovského československého státu byly v troskách. Čas ukázal, že nešlo o úplný konec. Po 15. březnu 1939 přišlo 1. září, začala a o šest let později skončila druhá světová válka. Střední Evropa se stala vazalem ruských ambicí. Ale ani to nevydrželo, přišel rok 1989, pád komunismu. Letos slavíme již třicet let svobody.

Právě proto se chci na 15. březen podívat z jiného úhlu.

Dívám se hodně na televizi. Na zpravodajské pořady. Především. A potom na dokumenty. Jsou na to speciální kanály, které z důvodu nepovolené reklamy v článku nebudu jmenovat. Ale všiml jsem si, a pozorují to už delší dobu, jedné zvláštní věci. Tušíte, kdo je největší celebritou dokumentárních pořadů? Ne není to David Attenborough, ani lví či delfíní rodinky. Dokonce ani Arktida. A už vůbec ne takzvané globální oteplování.

Je to Adolf Hitler. Je to hitlerovská říše, třetí říše, nacistická říše. Namátkou televizní dokumenty: Hitlerova zvířata, Hitlerovy stavby, Hitlerovy ženy, Hitlerovi šampióni. Nacisté a okultismus. Hitlerův supervlak.

Jak to, že ten Hitlerův svět, na jehož začátku bylo rozbití Československa, se stal tak superfenomenální, že žije pořád dokola v televizích? Co fascinuje tvůrce, diváky, producenty a manažery, že se pořád vracejí z jiného a jiného úhlu k té temné době? Je

to ta doba sama? Je to snaha přijít na kloub tomu temnu? Je to snaha fascinovat, zaujmout, pohlit diváky?

Asi všechno dohromady.

15. březen připomene pár zpravodajských relací, osvědčené dokumentární záběry. Ale ve skutečnosti bude na televizních obrazovkách žít dál fenomén Hitler. Třeba se jednou dočkáme i série Hitlerův 15. březen.

Radek Vondráček
předseda
Poslanecké sněmovny

15. březen 1939 je zásadním přelomem v moderních dějinách naší země i Evropy. Německo zahájilo vojenskou expanzi poprvé na území neobývaném Němci. Překročilo další rubikon mezinárodních vztahů tím, že přestalo hrát „hru na konferenci“, jakou byla Mnichovská. 15. březen 1939 ukončil období tzv. druhé republiky. Torzu státu nepomohla politická orientace na spolupráci s Říší, ochota účastnit se budování „nové Evropy“ s Německem jako s hegemonem ani hlavní idea – zavržení odkazu československé demokracie a T. G. Masaryka.

Naše politická reprezentace se po roce 1989 vypořádala s tímto dědictvím důstojně a většinou sebevědomě, i když diskuse v devadesátých letech s Německem, která našla nakonec podobu v Česko-německé deklaraci, jistě nebyla jednoduchá. Étos tíhy 15. března 1939 a dosaženého porozumění by měl být kompasem ve vztazích s Německem i do budoucna.

Chtěl bych se vrátit k loňskému srpnovému výročí 21. srpna, kdy výrazně dominovala projekce brežněvovské invaze na současnost a na dnešní Rusko. Přitom i zde je za námi namáhavá cesta k porozumění a narovnání našich vztahů. V základní smlouvě s Ruskem z roku 1993 máme zakotven klíčový závazek a přání definitivně skoncovat s totalitní minulostí, spojenou s nepřipustným použitím síly proti Československu v roce 1968 a s dalším neospravedlnitelným setrváváním sovětských vojsk na československém území.

Proto ani ve vztahu k Německu ani ve vztahu k Rusku nezapomínejme na historii, ale ani na to, čeho jsme ve vztazích dosáhli. Poctivě se věnujme roli, kterou naši předchůdci ve zlomových historických okamžicích sehráli, ale zbytečně sami sebe neponižujme.

Ivo Strejček
člen správní rady IVK

Výročí jednoho z nejtragičtějších okamžiků naší historie se bude v Čechách připomínat asi vlažně, podobně, jako bez vážného zamýšlení proběhlo loňské výročí mnichovských událostí 1938. Nepřipomínat tragická výročí spojená s okupací českých zemí Německem je záměrem. Přemýšlet o nich vážněji by znamenalo připomínat si oběti a nezapomenout na jejich vrahy. To ovšem odporuje dnešnímu pojetí výkladu novodobé historie. Ukázat na viníky – Německo, Francii či Velkou Británii v dnešním „proevropském“ převyprávění historie – znamená být „protizápadní“ a „proruský“. Podle „moderního“ – evropeistického – výkladu dějin

za všechno mohou pouze Hitler a pár jeho zrud. Ne už Němci, ti byli obětmi. A konců sudetští Němci přece byli podle bývalého ministra kultury Daniela Hermana našimi „milými spoluobčany“.

Europeisticky pokrivený výklad dějin má sloužit ke konstruování „nové“ společnosti, „osvobozené“ od minulosti a zbavené předsudků založených na historických zkušenostech. V „krásné“ evropské pospolitosti, podle které nebylo ani poražených, ani vítězů, jsme skrze historické manipulace všichni nuceni sdílet stejný úděl a stejnou míru viny bez ohledu na to, kdo byl viníkem a kdo obětí.

Takovou manipulaci s našimi dějinami nelze dopustit, proto je naší povinností si tragické výročí 15. března 1939 právě v těchto souvislostech vážně připomenout.

Jan Keller
europoslanec za ČSSD

Právě si pročítám knížku, kterou napsal francouzský historik práva Jean-Louis Harouel. Kniha se jmenuje *Lidská práva proti lidu*. Myslím, že je v ní odpověď na Vaši otázku. Základní myšlenka autora: Lidská práva byla původně zamýšlena na ochranu občanů proti excesům vlád. Dnes slouží k paralyzování státu tam, kde by měl práva svých občanů chránit.

Před osmdesáti lety režim v Německu poškozoval vlastní občany i své sousedy tím, že lidská práva v jejich původním smyslu naprosto ignoroval ve snaze zajistit expanzivnímu státu maximální moc. Dnes Německo poškozují vlastní občany a potenciálně i své sousedy tím, že paralyzuje státní moc tam, kde by měla zájmy svých občanů obhajovat. Je velice neomalené, že země, která sehrála v prvním případě tak politováníhodnou roli, si dnes osobuje právo vystupovat jako morální arbitři vůči svým sousedům a vůči celé Evropě v situaci, kdy expanze přichází zvnějšku.

V minulosti bylo Německo nebezpečné tím, že se dalo do služeb silám zla. Dnes může být neméně nebezpečné tím, že se stejnou neomaleností chce operovat ve prospěch toho, co považuje za síly dobra. Málokomu se podaří zpronevěřit se obrovskému a úctyhodnému odkazu svých dějin hned dvakrát.

Petr Žantovský
Národohospodářská
fakulta VŠE v Praze

Samozřejmě, a mnohem víc, než by nám bylo milé. Okupace německými vojsky je trvalým traumatem našeho národa, stejně jako jednání Francie a Velké Británie v Mni-

chově v září 1938, které k tomuto aktu nezadržitelně přispělo. Měli jsme příležitost poznat, že na část evropských politických elit se nedá spolehnout a před tou druhou je třeba se mít na pozoru. Obě poučení v různé míře i podobě platí dodneška.

Velmocenská aspirace Německa, podpořená nedávným paktem s Francií (jež lze ale spíše chápat jako způsob, jak si podvázat francouzskou poslušnost silnější – německé – polovině paktu, neboť je možné, že to budou německé banky, které se budou pokoušet tahat Francii z migrační dluhové kaše), nezmizela. O tom jsme se mohli mnohokrát přesvědčit. Když nás ještě dlouho po uzavření česko-německé deklarace z roku 1997 jezdil do Prahy poučovat o naší historické „vině“ (vyhnání sudetských nacistů a konfiskace jejich majetků) eurokomisař Günter Verheugen a žádal pro sudetoněmecké organizace odškodné v tehdy vyčíslené sumě cca 300 mld. Kč, muselo být každému zřejmé, že téma německé hegemonie v centrální Evropě zdaleka není mrtvé.

Dnešní Evropa se rozpadá, protože nenášla cestu (a asi ani důvod), jak pracovat pro

Evropany, a nahradila ji úřednickým Orwellistánek pracujícím proti Evropanům. Dnes už možná zbývá jediná členská země EU, která má opravdový a upřímný zájem na zachování EU, totiž Německo. Protože dnešní EU je realizací německého snu o vládě nad Evropou. V tomto smyslu je odkaz 15. března 1939 velmi živý. Bohužel.

Stanislav Křeček
zástupce veřejné
ochránkyně práv

Obávám se, že si 15. březen 1939 sice máme připomínat, ale jen jako historické výročí, z něhož by neplynulo pro dnešní časy žádné jiné poučení, než z kterékoliv jiné historické události v našich dějinách.

Historické okolnosti, které vedly k události toho dne, se mi zdají natolik výlučné, že srovnávat je s čímkoliv ze současného světa není, obávám se, dost dobře možné. Snad by ale bylo vhodné těm, kteří tak

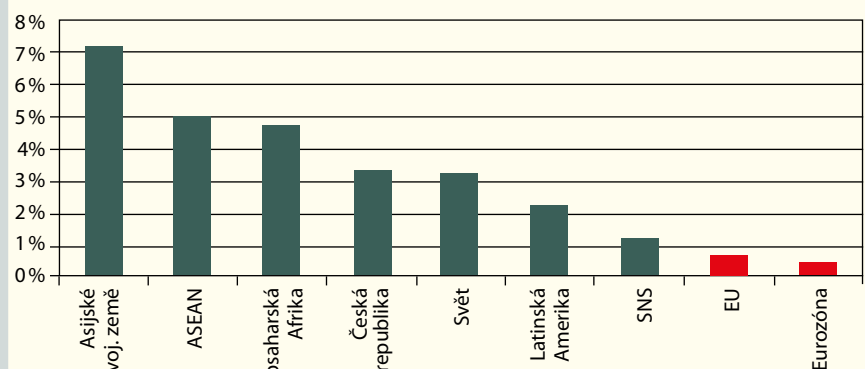
20 LET EURA V OBEČNÍM DOMĚ

Seminář k výročí 20 let od zavedení společné měny euro, který jsme 4. února 2019 uspořádali v Obecním domě v Praze, navštívilo několik stovek posluchačů. Eurozóna je dvacet let po svém vzniku suverénně nejpomaleji rostoucí ekonomickou oblastí světa (viz graf). Řečníků, kterými byli Jan Skopeček,

Mojmír Hampl a Hana Lipovská, jsme se proto ptali, zda společná měna přinesla vůbec něco dobrého. Záznam z akce, kterou moderoval Václav Klaus, naleznete na našem facebooku ([facebook.com/institutvk](https://www.facebook.com/institutvk)). Předplatitelé IVK se mohou těšit na sborník *20 let eura*, který připravujeme. -fš-

Průměrný ekonomický růst v letech 2008–2017

Zdroj: Global Finance, Eurostat, vlastní výpočty

často a tak rádi lamentují nad „čecháčkovstvím“ alespoň tento den připomenout, že jsme sice měli své kolaboranty, ale zdaleka jich nebylo tolik jako u jiných evropských národů a že i to „kolaborantství“ jsme uměli pojmout po svém, takže jediný předseda kolaborantské vlády, kterého nacisté pro odboj popravili, byl Čech. A že jsme snad jako jediný okupovaný národ nesestavili vlastní jednotky SS jako jiné národy, z nichž mnohé jsou nám dnes předkládány jako vzor demokracie. A možné s vděkem vzpomenout na presidenta Beneše, který jako jeden z mála evropských státníků věděl, že současnou situaci vyřeší nadcházející válka a nehnal národ do osamělé, ale sebevražedné války s Německem.

Petr Piňha
katolický kněz

Patnáctý březen 1939 proběhl. Je to nezměnitelný fakt. Jeho historická interpretace se pochopitelně mění a ideologizuje. Nebezpečí toho vidím v manipulaci s naší historickou pamětí, tj. v předepisování názoru. Za vůbec nejhorší považuji, že se něco přejde mlčením a nakonec vůbec vymizí. Nevzdělanost vždy byla nejhorším nepřítelem a nástrojem nastolení nesvobody. Co s tím? Za národní povinnost považuji historická výročí náležitě připomenout. Klidně a věcně je hodnotit, i když samozřejmě různě, a zasadit se o vážnou debatu odborníků odlišných zemí a po-

stojů. To vše dohromady umožní střední a nejmladší generaci zachovat si povědomí dějin a s ním spjatý vztah k národu a zemi jako vlasti. Rozpuštění v EU se povytce podobá zániku v Říši.

K tématu zlomené páteře, které se nutně při 15. březnu ozve, upozorním jen na otázku, kdy k poškození došlo, a vyzvu k zamyšlení, zda jde o frakturu nebo nezvyklou ohebnost vedoucí k rozsáhlým kolaboracím.

Emil Kulfánek
vedoucí Památníku
Pečákarna

Každá událost má svůj začátek, průběh a konec. 15. březen 1939 byl vyvrcholením toho, co 21. ledna 1918 poslanci rakouské Říšské rady německé národnosti ze zemí Koruny české vyjádřili ve výzvě císaři k vytvoření samosprávné provincie Deutsch-böhmen: „...Německý národ neustane, dokud neprovede konečné osvobození (svých soukmenovců) z nadvlády Čechů a – třeba i násilím – nezabrání zřízení československého státu, v němž by německý národ byl ujařmen. Za tím účelem žádáme ohraničení a sloučení německého území v Čechách a pro toto území všechna ústřední místa, úřady a instituce, které patří koruně zemi...“

Den podpisu Mnichovského diktátu 30. září 1938 byl vyvrcholením snah německo-rakouských iredentistů z pohraničního území ČSR o přisvojení si území státu, který je přijal jako své občany a umožnil jim se

na tomto území rozvíjet. Nakonec jim nestačilo jen toto území a proto jako výraz vděku dopomohli nacistickému Německu, aby se dne 15. března 1939 zmocnilo i zbylého českého území.

Při provádění v Památníku Pečákarna se setkávám s tím, že někteří studenti-návštěvníci mají rozdílnou – a leckdy nevalnou – úroveň znalostí české historie, která často vyplývá z rozdílného popisu historických událostí, který se na té které škole vyučuje. Na úvod každé prohlídky si proto musíme vždy domluvit jednotné názvosloví. Skutečnosti, že ve vzájemné komunikaci nehovoříme stejným jazykem, si všimá i Vlastimil Vondruška, když říká že „...někteří lidé si vůbec neuvědomují, jak důležitou funkci má přesný význam slov. A ti, kteří si to uvědomují, pracují často s významem slov naprosto demagogicky, neboť dobře vědí, jak snadno se dá obecné mínění zmanipulovat...“

Historická data jako je 15. březen 1939 spojená s obdobím nacistického temna i událostmi předcházejícími je proto třeba připomínat, neboť lidská paměť na nepříjemné události ráda zapomíná.

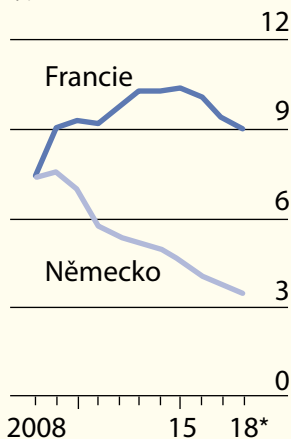

Petr Bahník
předseda akce DOST

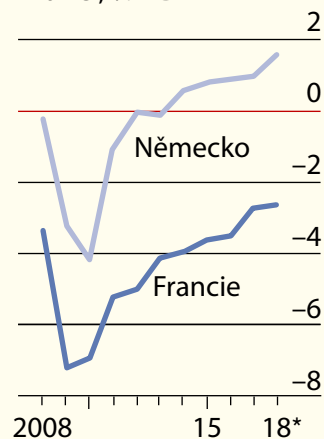
Souvisí to s konstelací sil v Evropě, ale i chronickými německými a českými hříchy. Němci trpí trvalou tenzí mezi vlastními ambicemi a realitou určité nedostateč-

FRANCOUZI A NĚMCI – PODIVNÉ PARTNERSTVÍ

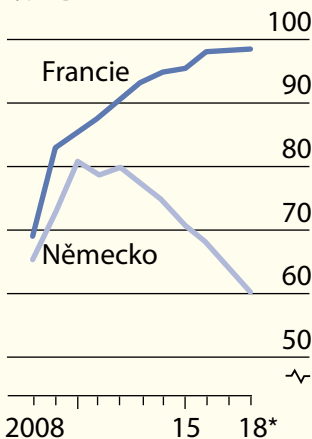
Nezaměstnanost
%

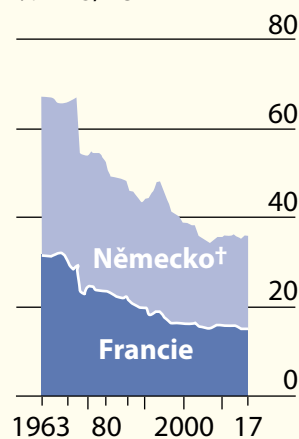
Deficit veřejných financí, % HDP

Veřejný dluh
% HDP

HDP
% EHS/EU

Pramen: The Economist, 2019

*predikce †do 1990 Záp. Německo

Jako partnerství chudého s bohatým, nemocného se zdravým či prosperujícího s upadajícím působí v kontextu makroekonomického vývoje posledních deseti let návrh na těsnější integraci Německa a Francie. Soubor grafů poukazujících na nejzásadnější makroekonomické rozdíly mezi Francií a Německem publikoval u příležitosti nečekaného podpisu smlouvy o užší spolupráci

mezi oběma státy v Cáchách 22. ledna 2019 pod ironickým názvem *Vive la différence!* britský týdeník *The Economist*. Zdá se nám velmi výstižný.

Komentář Václava Klause k návrhu na užší integraci mezi Německem a Francií *Francouzi a Němci (resp. jejich vůdcové) opouštějí EU* si můžete přečíst na www.institutvk.cz.

-fš-

nosti. Dále ochotou tuto nedostatečnost nevidět. A konečně snahou přesvědčovat, případně nutit, druhé, aby ji také neviděli. Ve vztahu k Čechům se to projevuje přáním, aby náš kulturní a politický rozhled končil Německem (dnes Evropskou unií). České hříchy spočívají v zaměňování pragmatismu s patolízalstvím a snahou zalíbit se. S tím souvisí potřeba mnohých prezentovat své lokajství jako „moudrost“ a alibisticky obviňovat kde koho z „čecháčkovství“.

Společnými jmenovateli jsou tu lež, sebeklam a dvojí metr. A slovník agentur a médií. Tak vpád Varšavské smlouvy do ČSSR v srpnu 1968 je líčen jako ruská, nikoli sovětská, okupace, zato okupace ČSR v letech 1939-1945 je prezentována jako okupace nacistická, nikoli německá. Jako by hitlerovská agrese na nic nenavazovala a byla jen z nebes spadlou „egyptskou ranou“, která

se stala tak dávno, že už ani nestojí za řeč. Každé mlčení o příčinách historických jevů je ovšem podezřelé.

Aleš Valenta
Institut Václava Klause

Připomínat si pozitivní (např. 28. říjen 1918) i negativní (např. 15. březen 1939) momenty národních dějin bude mít smysl stále, pokud budou Češi jako svébytný národ existovat. Vhodnost, účelnost nebo organizace těchto oslav, resp. připomínek, je záležitost podřízeného významu.

Patnáctého března 1939 jsme byli okupováni nacistickým Německem, přičemž nesmíme zapomínat nebo z politicky účelo-

vých důvodů vypouštět ani jeden z obou pojmů. Češi se stali obětí rozpínavosti a agresivity nacistické i německé. Nacismus byl poražen a rozdrčen, Němci byli poraženi a převychováni, ale po sjednocení jejich váha ekonomická i politická opět dramaticky stoupla a sílí i jejich odhodlání tuto svou nově nabytou moc tvrdě používat. Stačí upozornit na jejich ekologický fanatismus a masivní, byť vesměs zákulisní tlak, namířený proti našim plánům na další využívání atomové energie.

I pošilhávání po místě v RB OSN naznačuje, že by Němci rádi v zahraničí setřásli břímě ve válce poraženého národa. V Německu přibývá rovněž těch, kteří začínají zpochybňovat výlučnou vinu Hitlera na rozpoutání války. 15. březen a německé zločiny s ním spojené musí proto zůstat trvalou připomínkou historické pravdy.

Proč zrovna Venezuela?

Ladislav Jaki

Pustíte si zprávy: Venezuela. Posloucháte rádio: Venezuela. Kouknete do novin, na zpravodajské weby: Venezuela. Kde to je? Někde v Latinské Americe. Mají tam velkou řeku - Orinoko. A ropu.

No a? Zemí je na světě asi dvě stě. Pravda, Venezuela patří mezi čtyřicet největších, má ale každá ze všech ostatních čtyřiceti takhle úpornou publicitu? Vládne tam režim prezidenta Madura, blízký marxismu. Což o to, k tomu mají blízko (nebo v poslední době častokrát měly) skoro všechny země tohoto subkontinentu. Lidový marxismus je tam všude velice rozšířen, stejně jako anti-amerikanismus. Dokonce velice levicová je i většina jihoamerických katolických kněží a biskupů, a to už po dlouhá desetiletí. V několika zemích běžela či latentně dodnes běží občanská válka, proběhla řada vojenských převratů, jinde války zločineckých gangů.

Po této stránce je na tom Venezuela ještě celkem dobře. Ale někdo na ni má chuť. Proto se z ní dělá celosvětové politické i mediální téma prvního řádu, zcela neúměrné významu této země i významu tamního dění. USA otevřeně mluví o vojenské intervenci (o mandátu OSN dávno nikdo nemluví, ten v posledních 20 letech vyšel z módy). Pokrokové státy (v tom našem slova smyslu) se předhánějí, kdo z nich dříve uzná za prezidenta člověka, který se jím sám prohlásil a o kterém netušíme, jaká část lidu ho bude chtít přijmout.

A jako obvykle se vytváří falešná představa, že zábour na prameni všeobecného blahobytu je jedna vládnoucí klika (či dokonce jeden lidový vůdce), s jehož odstraněním vypukne v této zemi ráj. A opět se zapomíná, že ho volily miliony lidí, kteří se případným převratem nevypaří a půjdou za něj i do boje. To chce vážně někdo riskovat? A proč?

Kolik je asi třeba jen v Africe zemí, kde jsou horší režimy, méně demokracie, horší životní podmínky? Jsou tyhle země denně v hlavních zprávách? Nejsou. Není na tom zrovna nějaký zvláštní zájem. Co takhle Kongo? Co kdyby teď dva týdny všichni

psali a vysílali denně celé hodiny o Kongu? Mají tam také jednu velikou řeku, diamanty, mají skoro třikrát víc obyvatel a jsou skoro třikrát větší než Venezuela, životní podmínky nesrovnatelně horší, vládnoucí prezident podle pozorovatelů a církve vyhrál podvodem. Ženy jsou tam mrzačeny, Pygmejové vybijeni a v některých provinciích prý bují kanibalismus. A co další země v Africe a po světě? Kolik jich je na tom aktuálně hůř než Venezuela? Kde všude budeme intervenovat? Ze které další země uděláme hlavní světové téma?

Ne, mediálním tématem číslo jedna se nestane země, kde nejvíc lidí nejvíc trpí. Mediálním tématem se stane země, kde má někdo mocný aktuální významné zájmy. A všichni kolem mu to baští a s naprostou samozřejmostí přijímají, že nějaká Venezuela je teď jaksi samozřejmě pupkem světa.

Až zas večer uvidíme a uslyšíme další díl téhle mediální dělostřelecké přípravy, pomysleme na to, že někdo tady musel rozdat noty.

Politický komentář IVK č. 61, publikováno dne 4. února 2019.

RECENZE: DOUGLAS MURRAY – PODIVNÁ SMRT EVROPY

Je opěvovaný antimigrační bestseller opravdu tak dobrý?

Jiří Weigl

V loňském roce u nás i v celé Evropě vzbudila velkou pozornost a mnohé nadšené reakce kniha britského novináře a publicisty

Douglase Murrayho „Podivná smrt Evropy, imigrace, identita, islám“, která se zabývá nejvýznamnějším fenoménem druhé poloviny současné dekády v Evropě – masovou migrací.

Většinou velmi pozitivní recenze a čtenářské ohlasy oceňují obsáhlost knihy a velký objem informací, faktů a údajů, které autor v devatenácti kapitolách nashromáždil. Vyzdvihují také hluboký

široký časový záběr jeho pohledu, který zkoumání fenoménu migrace začíná od počátku poválečné obnovy západní Evropy a sleduje téma prakticky až do současnosti.

Tento historický přístup by byl chválný, kdyby při něm autor nesměšoval původní pracovní migraci do poválečné západní Evropy s dnešní masovou migrací, kterou láká snadný život v péči evropského

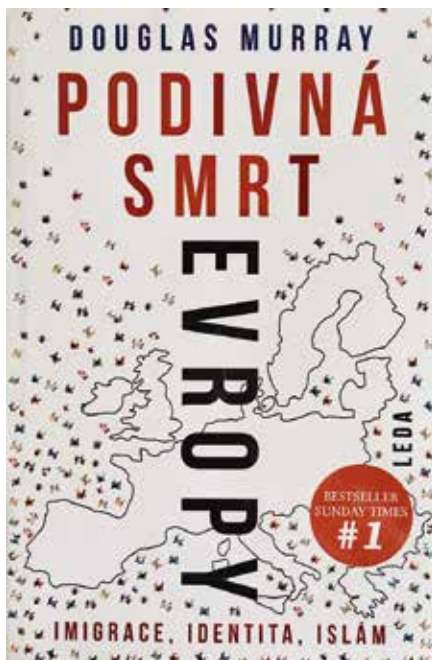
sociálního státu a lehce zneužitelné azylové zákonodárství.

Přestože jde o velmi obsáhlou práci (336 str.), která se tématu migrace dotýká z nejrůznějších stránek a snaží se jej zasadit do širšího kontextu, má tato kniha některé velmi vážné slabiny, na něž chci upozornit.

Nejedná se o vážnou vědeckou monografii ani precizní společenskovední analýzu. V tom kniha akademicky vychovaného čtenáře nepochybně zklame. Za značně problematickou považují jak absenci jasné a logické struktury výkladu, tak i jeho velmi podivnou metodu. Jedná se o jakýsi velmi obsáhlý esej, v některých částech připomínající pouhý publicistický proud vědomí, který je celkem nahodile členěn do jednotlivých kapitol. Jejich obsah se velmi často různě překrývá a opakuje. Autor vedle analytických pasáží vážících se k tématu plynule přechází do citování různých v tisku publikovaných případů a příkladů nebo k vlastním pozorováním a zkušenostem, které mají podpořit jeho kritický názor na dnešní masovou migraci. Při tom však ve svém přístupu zásadní odlišnost mezi masovou a individuální migrací nevidí. Jejich rozlišení jsme se pokoušeli předvést v naší knize „Stěhování národů – stručný manuál k pochopení současné migrační krize“ (Olympia 2015) a považujeme ho za klíč ke skutečnému pochopení problému a orientaci v něm.

K celé problematice přistupuje jakoby z vnějšku – nevěnuje se dostatečně hluboce analýze „poptávkové strany“ migračního problému – tj. zájmům, které v dnešní Evropě otevírají masové migraci brány a považují ji za potřebnou. Murray zastává v podstatě názor, že dnešní problém masové migrace je nechtěným důsledkem úpadku a rozkladu evropské civilizace, důsledkem ignorance, naivity či krátkozrakosti a lhostejnosti evropských politiků. To ale je pravda pouze zčásti. Autor obšírně pitvá fenomény jako „tyranie viny“, zločinnost migrantů, falešnost představ o řešení problému stárnutí populace migrací atd. Vychází při tom z premisy, že dnešní Evropa je ideově vyprázdněnou a zcela bezbrannou obětí invaze semknuté nepřizpůsobivé muslimské migrační hrozby, která je připravena dekadentní, rozkládající se Evropu nahradit. Potvrzování této teze věnuje kolotoč svého vyprávění, v němž odbíhá od vlastního tématu velmi daleko, až např. k velmi zevrubnému líčení dekadence současného západního moderního výtvarného umění či podrobným popisům obsahu děl autorů jako je Houellebecq.

Murray kritizuje ztrátu víry v křesťanské Evropě a tvrdí, že žijeme v post-ideologické době. Nevidí, že naše současnost je ideologizována snad více než kdykoliv předtím. Nezabývá se progresivistickým mainstreamem, který usiluje o totální ideovou dominanci a začíná si činit tota-

Douglas Murray: *Podivná smrt Evropy* (v originále *The Strange Death of Europe*), nakladatelství LEDA, Praha 2018. 336 s.

litní nárok na ideový monopol v moderní společnosti. Necítí, že migrace je součástí širšího veskrze ideologicky motivovaného progresivistického pokusu o radikální přeměnu společnosti. Ignoruje, že je to proces vyvolaný a chtěný dnešními levicovými elitami, a tudíž proces záměrný. Nevidí, že muslimská nekompatibilita a neochota k integraci je silným nástrojem v útoku na evropské národy a národní státy, které překážejí v uskutečnění globalistických utopií.

Evropské elity nejsou ani hloupé, ani naivní, ani neinformované. Jejich úporné trvání na pokračování migrace a její distribuce napříč Evropou má zcela jasné záměry. Jakási podivná tolerance hodnot, tradic a životního stylu muslimských migrantů zcela protichůdných jinak nekompromisně vynucovaným představám genderových aktivistů je vysvětlitelná pouze snad po umělém převrácení a zničení evropských tradic a hodnot, o něž jde progresivistům v této fázi na prvním místě. V tomto smyslu

zůstává Murrayho výklad na povrchu a pomíjí detailnější a kritičtější analýzu soudobých evropských ideologických směrů.

S pouhým naříkáním nad rozkladem staré dobré Evropy si nemůžeme vystačit.

Stejně z vnějšku a zpovzdálí přistupuje autor k islámu, který je pro něho jakousi a priori nebezpečnou a nepřátelskou černou skříňkou. Z jeho knihy se nedozvíme, proč je koexistence právě muslimů s moderní evropskou společností tak komplikovaná. Vzniká dojem, jakoby se dekadentní západní společnost fatálně hroutila před nástupem ambiciózní invazní ideologie, která má jasný koherentní cíl a která nepochybuje o smyslu své existence.

Ve skutečnosti je však islám a s ním spojená civilizace v hluboké krizi již řadu staletí. Postižena hlubokou sklerózou pohřbila dávno svůj intelektuální i kulturní rozvoj. To se prakticky nezměnilo do dnešních dnů. Vše, čím nás islám a jeho vyznavači dnes zneklidňují či šokují, je většinou pouze jejich přehnaná reakce na globální úspěch Západu. Dnešní islám kromě fundamentalistického návratu zpět a lpění na tradici nic inspirativního nenabízí. Muslimský svět je v současnosti nejbezpečnější částí světa stále neschopnou se s moderním světem vyrovnat a uspět v něm. Evropské obyvatelstvo může možná vymřít, ale nehrozí, že by masově přestoupilo na islám.

Stále platí, že určující civilizační silou soudobého světa je Západ, a to jak v technologické, tak společenské oblasti. Muslimští migranti jsou pouze objektem tohoto vývoje. A my všichni jsme obětí nového pokusu Západu (resp. jeho jakéhosi podivného předvoje) o uskutečnění globalistické utopie, v níž migrace a muslimové hrají důležitou roli.

Douglas Murray nevidí, že se za fasádou rozkladu a dekadence Západu rodí nový pokus o totalitu, nepřátelský svobodě jednotlivců i národů stejně jako bývalý komunismus. To je skutečná hrozba, jejímž je masová migrace pouhým projevem. Absenci tohoto pohledu považují za velkou slabinu této knihy. ■

Předplatné na rok 2019

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.
Studentské předplatné činí 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz